

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UPA2023/166

19. april 2023

Mariane Paviasen

Forslag til forespørgselsdebat om hvad vi kan gøre for at overkomme traumer fra kolonitiden? Hvad forventer vi, at Danmark gør?

(Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Ordførerindlæg:

Det er ikke til at sige, hvornår en smerte vi forsvinde. Når man skal komme over smerter, skal man tale om disse og derfor takker Inuit Ataqatigiit for forslaget og har følgende bemærkninger.

Ja, nogle gange skal der også være plads til selvmedlidenhed som er en følelse som man kan få, men som ikke må være der hele tiden, idet livet er forskelligartet og har mange farver, som en gang imellem kan føles mørkt, men heldigvis kommer vi ud for noget der er lysere og hilser alle forhold her i livet velkommen og hvor vi må give plads til godt og ondt i livet. Det er positivt at negative ting i livet som vi kommer igennem i livet, også medfører noget positivt, ligesom de kan føles at de skiftes som dag og nat og er ganske naturlige i livet.

Vi lærer gennem hele livet, vi lærer af alle de ting vi oplever i livet, lærer af negative oplevelser, så vi styrker os selv ved at vide hvordan vi skal forholde os til disse næste gang. Når vi lukker en dør bag os, så åbner der altid en dør foran os. Den eneste ting vi ved når vi bliver født er, at vi en dag vil dø, og derfor er det vigtigt at dø på egen hånd ikke er en vej i livet.

Der hører alvorlige historier til kolonitiden og der dukker stadigvæk historier op fra perioden, selv om vi for 70 år siden på papiret blev en del af Rigsfællesskabet, så agerede man over for os, som om vi stadigvæk var en koloni. Man har som forsøg sendt børn til Danmark, som havde til hensigt at ændre på børn identitet, hvor man fjernede børnene fra de forældre de havde brug for, og som medførte sår i livet. Mange piger har fået indsat præventionsmidler for at ville spare penge på øgede antal grønlandere, som så fik psykiske konsekvenser for de ramte. Mange børn blev født uden at have ret til at have deres fædre, hvor de blev frataget tryghed og rettighed, man har sågar stadigvæk forskelsbehandling på lønområdet, hvilket også medførte

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

store sår på sjælen i livet. Ja, man har i stor grad taget vores identitet væk fra os.

Jeg personligt har mange gange oplevet danskere der agerer som om, at de ejer det hele, hvor de ældre i samfundet adlyder blindt alt hvad en dansker sagde og at man ikke kan modsige dem. Når man modsiger dem, så bliver man anset som respektløs. Ja, man har krænket os og det er en realitet.

Heldigvis er forholdene nu ved at ændres, men vi har en stor opgave foran os, idet der er gået 70 år siden vi blev en del af Rigsfællesskabet, hvor man ikke gav os mulighed for alle vores potentielle muligheder, men alene fremsat ikke fyldestgørende muligheder. Selv om 70 år er mange år for et menneske, er disse kun få år set gennem generationer.

I takt med øget frihed og mod til at udtrykke os, er der mange ting vi skal lære, som vi også kom lidt ind på i debatten om demokrati og hvordan vi forstod demokrati.

Man får vrede ved ikke at sige det man ønsker at sige, eller når man taler om det man er bedrøvet over, men føler sig at ingen er interesseret i det.

Vi er mange voksne der lærer vores børn om gode skikke og hvordan man lever et godt liv, men der er stadigvæk for mange der ikke har ressourcer til at løfte deres pligter som forældre og det er meget naturligt at drøfte om disse er konsekvenserne af kolonitiden, men vi skal have i erindring at der er mange som løfter deres pligter som forældre og som er eksempler til efterfølgelse.

Der har været en forsoningskommission, som har medført udgifter på 10 mio. kr., som i 2017 afleverede 7 anbefalinger efter at have afholdt mange borgermøder. Man må sige, at det føles at der ingen opfølgning skete på disse. I 2022 var der et forslag her i salen om at man skulle udrede postkoloniale forhold, hvilket også er helt nødvendigt og hvor vi stemte for at udrede om de krav der kom efter kolonitiden var blevet fulgt. En del af formålet med forslaget var, at vi skulle komme videre.

Hvordan vi skulle overkomme mange forfærdelige handlinger som Danmark har gjort, skulle man undskylde, hvordan vi skal komme over stærke uenigheder, komme over den vrede der udspringer af at man nedgør folk med andre meninger. Hvis vi skal danne en mening om forslagsstillerens spørgsmål kan vi sige, at det vi kunne gøre findes i alle os hver især, hvordan vi agerer som voksne, som folkevalgte arves af efterkommere.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Men hvis vi skal komme over vreden, kan vi ikke blot kaste hele ansvaret til Danmark. Vi skal alle hver især se ind på os selv og spørge hvorfor vi er kommet til det vi nu befinder os i? Hvad kan jeg opnå, når jeg bag skærmen blot kaster alt skyld til folkevalgte og offentligt ansatte? Hvad har gjort at jeg er havnet i den situation jeg nu befinder mig i?

Hvis jeg selv skulle svare på disse spørgsmål, så ville jeg efter en nøje undersøgelse af det offentliges og de folkevalgtes arbejde, finde ud af hvordan jeg bedst muligt kan være med til at løfte vilkårene for mit samfund og dets borgere. Jeg må som en voksen person tage ansvaret for mit eget liv og stoppe med at kaste ansvar til alle andre, idet dette slet ikke vil medføre at jeg kommer videre i livet. Vi har besluttet os for, at vores land skal køres på demokratisk vis. Men det betyder ikke at vi blot skal kaste vores lid til myndighederne alene, idet vi alle har det samme ansvar – uanset vi har gode eller dårlige levevilkår – så lad os påtage os ansvaret for vores eget liv, i stedet for at kaste det til alle mulige andre gennem vi selv fremkomme med løsningsforslag til det vi er utilfredse med, i bevidstheden om at vi ikke opnår noget blot ved at fremsige det, men vi alle solidarisk arbejder for det, idet vi på den måde kan realisere disse. Vi har en rettighed, men hvis vi skal udnytte vores rettigheder skal vi huske på at rettighed også medfører en pligt.

Tak.